

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

*Синіцина І.С.,
студентка 3 курсу факультету захисту рослин, біотехнологій та екології,
Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ
isyntyna@gmail.com*

Сучасний світ характеризується наявністю великої кількості загроз різного характеру, в тому числі і загрозою екологічної катастрофи, порушення природного балансу і умов для існування людини. Ще в 60-ті роки двадцятого століття вчені всього світу звернули на цю проблему серйозну увагу: за результатами даних Римського клубу, вже знищено 2/3 лісів, втрачено 2/3 ґрунтів сільськогосподарського призначення; вкрай виснажені біоресурси світового океану, морів і річок, біорізноманіття планети. Забруднення навколишнього середовища привело до глобального потепління клімату на планеті, руйнування екологічного балансу і як результат - до зниження імунітету і погіршення здоров'я людей. Повсюдно спостерігається зростання захворюваності, скорочення тривалості життя, зниження чисельності населення за рахунок екологічного чинника. Основною причиною виникнення і існування екологічних проблем можна назвати людський фактор, що виражається в політиці цілих держав, які нехтують загрозами екологічної катастрофи, а також екологічний нігілізм осіб, які приймають рішення та екологічне невігластво значної частини населення. Людина протягом усього свого життя перебуває під постійним впливом цілого спектра факторів навколишнього природного середовища. Від екологічних до соціальних. Крім індивідуальних біологічних особливостей всі вони безпосередньо впливають на життєдіяльність, здоров'я і в кінцевому на тривалість життя людини. Збереження оптимальної життєдіяльності людини при взаємодії з навколишнім середовищем визначається тим, що для організму існує певна фізіологічна межа витривалості по відношенню до будь-якого фактору середовища і за границею межі даний фактор неминуче негативно впливатиме на здоров'я людини. Наприклад як показали випробування в міських умовах на здоров'я людини впливають п'ять основних груп факторів: жиле середовище, виробничі фактори, соціальні, біологічні та індивідуальний спосіб життя. Причиною нестабільного екологічного становища України є здебільшого економічні чинники, а саме:

- структурна деформація господарства з домінуванням сировинно-видобувного та ресурсоємного виробництва;
- недосконалість екологічного обґрунтування планів і проектів економічного розвитку;
- слабка ефективність діючих адміністративно-економічних механізмів захисту навколишнього середовища.

Інтенсивний розвиток хімічної промисловості, виробництво нових хімічних сполук, зростаюче споживання енергії з кінця 50-х років минулого сторіччя призвели до потрапляння токсичних речовин у природне середовище. Виробнича діяльність людини спричиняє викиди у навколишнє середовище різних речовин як неорганічної, так і органічної природи. Серед загроз екологічній безпеці України проблема транскордонного забруднення посідає особливе місце. Головною метою функціонування системи екологічної безпеки України має бути вироблення концептуальних засад загальної стратегії у сфері раціонального природокористування та захисту навколишнього середовища, а також втілення їх у практику з метою сталого економічного та соціального розвитку держави. При цьому передбачається формування нових типів технологічних процесів, соціальної організації та управління, здатності розв'язувати екологічні проблеми та зменшувати будь-які екологічні небезпеки, що становлять значну загрозу національній безпеці України. Створення системи екобезпеки разом із вдосконаленням соціально-економічної системи безпеки є новим елементом національної безпеки. Підґрунтям цієї системи має стати адекватний організаційно-правовий, соціально-політичний, господарський механізм управління природокористуванням, що базується на кількісних даних, результатах математичного моделювання та прогнозування, сучасних інформаційних технологіях, можливості протидії антропогенній і природній деструкції біосфери. Екологічно безпека виступає як заперечення екологічної загрози, що виявляється у локальних, регіональних і глобальних масштабах як екологічні стихії, соціальні кризи та техногенні катастрофи. Забезпечення екологічної безпеки це основний спосіб розв'язання екологічних проблем, що гарантує громадянам Україні розвиток і проживання в біосферосумісній формі. Створення системи екологічної безпеки означає задоволення екологічних вимог суб'єктів екосистеми, яка повинна мати пріоритет серед інших аспектів традиційної національної безпеки.